

**DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE
POSTA HİZMETLERİNE İLİŞKİN
SEKTÖR RAPORU
2011**

**T.C. PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TANITIM ve PAZARLAMA
DAİRESİ BAŞKANLIĞI
2012**

**DÜNYADA ve TÜRKİYE’DE POSTA HİZMETLERİNE İLİŞKİN
SEKTÖR RAPORU
2011**

1- DÜNYADA SEKTÖRÜN GÖRÜNÜMÜ

1.1.Yakın geçmişte gelişmeler

Posta sektöründeki duruma bakıldığında, posta hizmetleri 1993 yılından itibaren Avrupa Birliği'nin gündemine alınmış ve kuralların tek pazar kavramı içinde belirlenmesi kararlaştırılmıştır. Posta sektöründe AB politikalarının amacı posta hizmetinde iç pazarı bütünleştirmek, uygun bir düzenleyici yapı ile AB düzeyinde tüm vatandaşların alım gücüne uygun ücretlerle etkin, güvenilir ve kaliteli posta hizmeti sunulmasını sağlamaktır.

Posta hizmetinde tekellerin kalkması ve rekabetin başlaması kamu kuruluşu niteliğindeki posta idarelerinin yapılarını değiştirmeye zorladığı gibi sundukları hizmetleri de gözden geçirmek durumunda bırakmaktadır.

Dünyada hizmet vermekte olan Dünya Posta Birliği (UPU) üyesi 192 ülkenin posta idarelerine bakıldığında çoğunun kamu kuruluşu ve kamu şirketi statüsünde olduğu görülmektedir. Tamamı özelleşen Malezya, Malta, Singapur, Hollanda ile kısmen özelleşen Almanya, Avusturya, Belçika, İngiltere, İtalya ve Yunanistan dışında özelleşmiş posta idaresi bulunmamaktadır. Özelleşmiş posta idarelerinden Arjantin Posta İdaresi ise kısa bir süre önce yeniden devlet eline geçmiştir.

1.2.Sektörel Beklentiler

Posta sektörü hızla değişen teknolojiye önemli ölçüde etkilenecektir. Bu hususta öne çıkan ilk unsur internet ile hayatımıza giren elektronik posta hizmetidir. Çeşitli devletler ve bağlı organizasyonları (hukuk müşavirleri ve noterler) elektronik postaların, fiziksel postalar ile eşdeğer güvenilirlik ve basitlik seviyesinde oluşturulması sürecini hızlandırmak yönünde çalışmalarına devam etmektedir.

Kayıtlı elektronik posta hizmetinin posta idarelerince verilmesi kaçınılmaz bir gereklilik halini almıştır. Elektronik işlem mevzuatını düzenleyen ülkeler, bu konuda kamu posta işletmecilerini sertifikasyon otoritesi olarak yetkilendirmektedirler.

İnternet ile öne çıkan diğer bir unsur ise elektronik ticarettir (e-ticaret). Özellikle bireysel bazda yapılan e-ticaret işlemleri lojistik hizmet kapsamında posta işletmelerini önemli bir konuma getirecektir.

Çeşitli posta idareleri tarafından yapılan çalışmalarda ortaya çıkan ortak konulardan biri RFID (Radio Frequency Identification) teknolojilerinin kullanılmasına ilişkindir. Barkod sisteminden farklı olarak manuel bir işleme gerek duymayan RFID teknolojisinin daha hızlı ve efektif lojistik sürecini beraberinde getireceği kuşkusuzdur.

Amerikan Posta İdaresi (USPS) tarafından öne çıkarılan bir husus ise değer zinciri içerisinde baştan sona izlenebilen Akıllı Posta (Intelligent Mail) yaklaşımıdır. Elektronik dokümantasyon ve barkod sistemlerinin bütünleştirilmesi ile uygulanacak olan bu yaklaşımda doğru ve güncel adres bilgilerine sahip olmak mümkün olacaktır.

Posta sektörünün, gelecek dönemlerde elektronik dokümanların dağıtım ve paylaşımı ile güvenli bir ortamda saklanması suretiyle erişime sunulması, ayrıca fiziki gönderilerin de son dağıtım merkezinde hizmete sunulması gibi bilgi ve iletişim teknolojileri ile bütünleşik hizmetlerin sunulduğu bir sektöre dönüşeceği öngörülmektedir.

Son olarak, veri tabanları daha da kapsamlı ve akıllı hale gelecek, müşteriler doğrudan kişiselleşmiş pazarlamanın hedefi olacaktır. Bu pazarlama faaliyetleri ise posta sektörü üzerinden gerçekleşecektir.

1.3.Posta Sektörü ile İlgili Taraflar ve Roller

Posta sektörü için oluşturulacak politika ve hedeflerde ilgili tüm tarafların süreçte aktif olarak yer alması etkin çalışan bir posta piyasası için kritik önem taşımaktadır. Reform süreci; yasal değişikliği zorunlu kılarken posta sektöründeki mevcut tüm unsurların kapsamlı olarak incelenmesini gerektirmektedir.

Posta reform programının başarılı olabilmesinin öncelikli koşulu, bu reformdan etkilenecek olan tüm paydaşların sistemli ve aktif bir şekilde kendilerine düşen sorumluluklar çerçevesinde bu sürece katılmalarıdır.

1.3.1.Paydaşlar

1.3.1.1.Hükümet- Posta hizmetlerinin ulusal ihtiyaçlara uygun bir şekilde sağlanması hususunda en büyük sorumluluğa sahip, en önemli paydaş olup reform sürecinde yol gösterici bir rolü bulunmaktadır.

Posta sektöründeki temel politika ve yaklaşımları belirlemeye yönelik sorumlulukları göz önünde tutulduğunda posta sektörü reformu sürecinde hükümetin lider rolünü üstlenmesi doğal ve yerinde bir davranıştır. Zira Hükümet genellikle posta sektöründe “ kamu hizmeti” nin özellikle de evrensel posta hizmetlerinin sağlanmasından sorumludur. İcra açısından ilk hedef, ulusal kalkınma hedef ve stratejilerine daha fazla katkıda bulunabilmek için önceliklerin belirlenmesidir.

Posta sektörünün hükümet tarafından iyi anlaşılması, sadece posta reformu için değil aynı zamanda aşağıda belirtilen konularda sektörün ekonomik boyutu ve finansmanı için de oldukça önemlidir:

- Sektör politikasının belirlenmesi,
- Kısa, orta ve uzun vadeli bütçe hazırlanması,
- Ücret ve tarife görüşmelerinin yapılması,
- Projelerin onaylanması,
- Sektörün finansman kaynaklarının oluşturularak etkin bir şekilde kullanılması.

1.3.1.2.Sorumlu Bakanlık ve Diğer Kamu Kuruluşları- Sorumlu Bakanlık ve diğer Kamu kuruluşları posta reformunun her aşamasında oldukça önemli rol oynamaktadırlar. Bazı ülkelerde posta ve telekomünikasyon sektörlerinden sorumlu özel bir bakanlık mevcuttur. Diğer ülkelerde ise bu alanların denetimi, altyapı veya bayındırlık, ulaşım, enerji, gaz, elektrik ve radyo yayını vb. bir Bakanlık tarafından yapılmaktadır. Uygulanan sistem ne olursa olsun sorumlu Bakanlık posta sektöründeki belirlenecek politikalar konusunda önemli rol oynamaktadır.

Sorumlu Bakanlığın dışında, ulusal bütçenin planlanması ve uygulanmasının izlenmesi ve ulusal kalkınma planlarının hazırlanmasından sorumlu planlama birimleri posta sektöründe etkili olan diğer birimlerdir.

1.3.1.3.Düzenleyici Otorite- Posta piyasasında etkin bir şekilde işleyen rekabet ortamının oluşturularak sürdürülmesinde büyük önem taşımaktadır. Sektör, bazı ülkelerde kamu posta idaresinin ilişkili olmadığı herhangi bir bakanlık tarafından, bazı ülkelerde ise posta sektöründeki tüm işletmecilerden hukuki olarak ayrı ve operasyonel olarak bağımsız ve alanlarında ihtisaslaşmış otoriteler tarafından düzenlenmektedir.

1.3.1.4.Evrensel Hizmet Sağlayıcı- Evrensel hizmet sağlayıcı, posta hizmetlerini ulusal sınırlar içerisinde belirlenmiş ilke ve kurallar dahilinde, coğrafi alan farkı gözetmeksizin karşılanabilir bir ücretle kesintisiz olarak sağlayan kamu veya özel sektör işletmecileridir.

Posta reform hareketlerinde en önemli rollerden biri de ulusal posta hizmet sağlayıcıları tarafından oynanmaktadır. Üstlendiği yükümlülükle diğer hizmet sağlayıcılarından ayrılan evrensel posta hizmeti sağlayıcının geliştirilmesi, güçlendirilmesi ve modernize edilmesi toplumsal bütünlüğün korunması ve geliştirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

1.3.1.5.Posta Sektörü Çalışanları- Sendikalar veya profesyonel dernekler tarafından örgütlenmiş posta sektörü çalışanları reform sürecinde mutlaka yer almalıdır. Zira çalışanlar kuruluşları içinde ve dışında posta sektörü reformunun hem önemli çözümleyicisi hem de bileşenleridir. Bazı kamu posta idarelerinde çalışanlar değişim için destekleyici bir güç oluştururken, bir kısmında ise reformun işlerini kaybetmelerine yol açacağını düşünerek sektördeki reform hareketlerini engellemeye çalışmaktadırlar.

1.3.1.6.İcra Organı- Genel anlamda sektörel bazda reform ve modernizasyon çabaları, devletin posta piyasasında hizmetlerin sağlanmasının ana prensipleri ile ilgili yükümlülüklerini açıkça belirleyen, kamuoyu tarafından benimsenen, mevzuat hükümleri ile posta sektörünün örgütsel yapısına, evrensel hizmet yükümlülüğüne olumsuz etki etmeyecek bir yaklaşımla desteklenmektedir. Bu nedenle, icra organının konuya yaklaşımı ve ilgisi posta sektörü reformunun başarısı açısından hayati önem taşımaktadır.

1.3.1.7.Kazanç Grupları- Sektörden kazanç sağlama beklentisi olan gruplar ile daha kaliteli hizmet arayışı içinde olan tüketiciler için posta reformu teknik ve politik yönden önemli görülmektedir.

1.4.Ülkelerin Posta Politikaları

Sektörün gitmekte olduğu yönü belirlemek ve teşkilatların bu yönde ilerlemesini sağlamak adına, birçok ülkede yasama organlarının Posta Sektörüne yönelik politikaları belirleme ve uygulama trendine girmiş olduğu gözlemlenmektedir. Sektöre yönelik olarak oluşturulan politikalar, genel olarak aşağıdaki konular ve alanlara yönelik ulusal çerçeveleri belirlemektedir:

1.4.1.Pazarın Serbestleşmesi – Bu husus, artık posta işi ve posta ile ilgili faaliyetlerin; kısaca ulusal posta sektörünün devlet eliyle serbest rekabete açılması anlamına gelmektedir. AB Ülkeleri topluca dikkate alındığında, yayımlanan “Avrupa Birliği Posta Direktifleri” pazarın serbestleşmesi konusunda tüm üye ülkelerin uymak ve uygulamak zorunda oldukları temel politikaları belirlemiş durumdadır. Bu direktifler, ulusal posta

teşkilatlarının serbest rekabet koşulları içerisinde faaliyetlerini sürdürmeleri konusunda ülkelerin hükümetlerine görevler yüklemekte; kısmen veya tamamen tekel konumunda olup henüz serbestleşmemiş olan üye ülkelerde de hükümetlerin posta işinin serbestleşme sürecini hızlandırması yönünde kullanılmaktadır.

1.4.2.Sektörel Yasal Düzenlemeler – Posta ile ilgili bir politikanın belirlenmesi, genelde arkasından bir yasal düzenleme yapılması ihtiyacına işaret etmektedir. Belli ülkelerde, özellikle posta sektörü konusunda uzmanlaşmış bir düzenleme organı bu düzenlemeleri yerine getirme görevini üstlenirken; diğer ülkelerde ise bu alanda düzenlemeleri yapma görevi, ya iletişim sektörü ya da tüm kamu hizmetlerine yönelik olarak faaliyet gösteren bir düzenleme mekanizması tarafından yerine getirilmektedir.

1.4.3.Evrensel Hizmetin Kapsamı – Politikalar, temel olarak evrensel hizmetin kapsamını da tanımlamaktadır. Avrupa Birliği Direktifleri bu açıdan incelendiğinde, direktiflerin içeriğinde tek tek hangi tür posta ürünlerinin evrensel hizmete dahil olduğunun detaylı olarak tanımlanmış olmasından başlayarak, evrensel hizmet kavramının, postanın adresine ve hatta her ikametgâha günlük olarak teslimine kadar, en geniş anlamı ile ele alındığı sonuçlarına varılmaktadır.

1.4.4.Evrensel Hizmetin Finansmanı – Bu husus, ülkenin evrensel posta hizmetinin sunulmasını sağlarken nasıl bir finansman kaynağı kullanıldığını belirleyen ve düzenleyen unsurları içermektedir.

1.4.5.Ulusal Posta Teşkilatı'nın Kapsamı – Politika içerisinde yer alan en temel hususlardan bir tanesi de milli sınırlar içerisinde faaliyet gösteren posta teşkilatının devlet adına posta ve diğer hizmetleri sunarken rolünün ve faaliyet alanlarının tanımlanmasıdır.

1.5.Sektörel Yasal Düzenlemeler

Posta sektörünün gelişimi ve özellikle aşama aşama serbestleşmesi yönündeki gelişmeler, sektörün yasalar ile düzenlenmesi gereksinimini doğurmuştur. Posta sektörüne yönelik yasal düzenleme yapmaya yetkili organ veya mekanizmaların sorumluluk alanları içerisinde, sektörün gelişimi ve liberal işleyişin güvence altına alınması ile sektörde faaliyet gösteren işletmelerin, müşterilerine sürekli iyileştirilen ürün ve hizmetler sunmalarını sağlamak gibi konular yer almaktadır.

Düzenleme organlarının, düzenleme yapmaya yetkili kurum veya bu tür mekanizmaların temel olarak aşağıda yer alan konularda faaliyetleri bulunmaktadır:

1.5.1.Lisanslama – Posta işletmelerine, özellikle de evrensel hizmet sunan teşkilatlara lisans verilmesi faaliyetleri,

1.5.2.Hizmet Kalitesi – Evrensel hizmete tabi olan ürün ve hizmetlere ilişkin kalite unsurlarının belirlenmesi ve bu standartlara uyum sağlanıp sağlanmadığının takibi yönünde faaliyetler,

1.5.3.Evrensel Hizmetin Güvence Altına Alınması – Evrensel hizmetin korunması ve tanımlandığı şekilde sunulmasının güvence altına alınması yönündeki faaliyetler,

1.5.4.Eşit Pazar Koşullarının Uygulanması – Pazarda faaliyet gösteren tüm işletme ve oyuncuların eşit şartlar altında işleyişlerinin güvence altına alınması ve serbest pazar şartlarının istikrarlı bir şekilde uygulanması yönündeki faaliyetler,

1.5.5.Müşteri / Tüketici Haklarının Korunması – Tüketicilerin uygun şikâyet ve ihbar mekanizmalarına sahip olması ve zararlarının telafi edilmesi gibi haklara sahip olmasının güvence altına alınması faaliyetleri,

1.5.6.Tarifelerin Belirlenmesi – Evrensel hizmetlere ilişkin tarifelerin belirlenmesi ve bu tarifelere uyumun garanti altına alınması yönündeki faaliyetler,

1.5.7.Pazarın İzlenmesi – Pazardaki tüm işletmelerin, pazarın büyümesi ve yeni ürün ve hizmetler açısından gelişimin sağlanmasını güvence altına alacak şekilde izlenmesi faaliyetleri.

Yasal düzenlemelere ilişkin olarak ülkelerin yaklaşımları birbirlerinden farklılıklar gösterebilmektedir. Kimi yasal düzenleme organ ve mekanizmaları sadece posta endüstri ve sektörüne yönelik hizmet göstermekteyken; diğerleri ise farklı sayıda işlevleri bünyesinde tutan çok yönlü düzenleme kuruluşları olarak posta sektörünü de etkileyebilmektedir. Ayrıca, kimi düzenleme unsurları, evrensel hizmeti sunan ana işletmeleri daha çok gözetirken, diğerleri daha agresif bir tutum içerisinde olabilmektedirler. Kimi düzenleme kuruluşları tarifelerin kontrolü mekanizmasını işleterek fiyatları düşük tutma yönünde hareket ederlerken, kimi ülkelerde fiyatların tamamıyla piyasa şartlarında belirlenmesi söz konusu olabilmektedir.

1.6.Ulusal Posta İşletmeleri Kurumsal Yapılanma Modelleri

Geleneksel olarak ulusal posta teşkilatları devletin kurduğu, tüm hisselerinin devlete ait olduğu ve kamu kurumu veya bir devlet dairesi olarak hizmet veren kurumlardır. Geleneksel posta teşkilatlarının genellikle ticari anlamda ayrı bir işletme bilançosu veya gelir gider takip yöntemi bulunmamakta, devletin harcama limitleri içerisinde bütçeler ile yönetilmektedirler. Son 20 yıl içerisinde posta işletmelerinin gittikçe ticarileşmeleri sonucunda, posta teşkilatlarının tipik kamu kurumu statüsünden farklı kurumsal yapılanma şekilleri ve modelleri ortaya çıkmış durumdadır.

Aşağıdaki tablo, Posta İşletmeleri'nin yasal statüleri, teşkilat çalışanlarının yasal durumu ve kurumun sermaye ortaklığı ile ilgili bilgilere dayanılarak oluşturulan posta işletmelerinde kamudan özele doğru giden dört farklı aşamaya göre kurumsal yapılanma modellerini göstermektedir:

YURTDIŞI MODELLER			
KAMU İDARESİ	YASALARLA DÜZENLENMİŞ KAMU KURUMU	DEVLET SERMAYELİ ŞİRKET	ÖZEL ŞİRKET
Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Hindistan	Brezilya	İtalya Fransa	Almanya Hollanda İngiltere
Devlet İdaresi veya Kamu Dairesi	Kamu Hukuku ile düzenlenerek kurulmuŐ teşkilat	Özel Hukuka uygun Şekilde kurulmuŐ Kamu Teşebbüsü	Kısmen veya tamamen özelleşmiş Şirket
Kamu Hukuku (iç düzenlemeler)		Özel Hukuk (bağımsız düzenlemeler)	
Devlet Memuriyeti Hizmeti		İŞ Kanunu'na göre hizmet	
Kamu Sermayesi Sahipliği			Özel Sermaye

1.6.1.Devlet İdaresi

Bu model, geleneksel olarak posta teşkilatının devlet içerisinde bir idare veya kamu dairesi Şeklinde yapılandığı yönetim Őeklidir. Kamu hukukuna tabidirler ve (genellikle kendi yaptıkları) iç düzenlemelerle yönetilirler. Çalışanlar genel olarak Devlet Memuru veya Kamu Görevlisi statüsündedirler.

Amerika Birleşik Devletleri ve Hindistan dünyadaki (personel adedi ağıısından bakıldığında) en büyük posta iŐletmelerindedir ve her ikisi de kamu idaresi olarak değerlendirilebilir.

Kamu idareleri, devletin bütünleyici unsurlarındandır. Fakat bu idareler, siyasi kararlara karşı dirençsizdirler ve özel yatırım imkânlarına açık veya sahip değildirler. Özel kuruluşlara göre ticari yaklaşım ve girişimcilik unsurları zayıf, bu nedenle de yeniliklere adaptasyon süreçleri daha yavaŐtır. Yeni ürün ve hizmetlerin oluşturulması ve hizmete sunulması da oldukça yavaŐtır, geleneksel ürün ve hizmet sunumu yaygındır.

1.6.2.Yasalarla Düzenlenmiş Kamu Kurumu

Yukarıda belirtilen Kamu İdaresi modeline yakın bir statüsü vardır ancak, kurum olarak kendi hesap ve bütçeleri olan bir aşamadır. Direkt olmasa da, dolaylı olarak siyasi kararlardan etkilenebilen, ticari kararlarda biraz daha özerk, ancak yine de tüm sermayesi devlete ait bir yapıdır. Kurumsal olarak özel kanunla kurulmuŐ olması direkt devlet kontrolünün ve baskısının biraz hafiflemesine imkân tanıyor gibi görünse de, dış özel sermaye ve girişimlere kapalı bir yapıdadır.

Yasalarla kurulmuŐ devlet kuruluşları, ticari ve rekabetçi bir yaklaşım içerisinde olmamakla beraber, yeni ürün ve hizmetlerin piyasaya sunulması veya inovasyon nitelikli gelişmelere uyum sürecinde de yavaŐ hareket etmektedirler. Yine de, sosyal bir amaç gerçekleŐtirmek yönüne daha yakın bir modeldir ve bu modele en uygun örnek Brezilya'nın posta teşkilatı olarak verilebilir.

1.6.3.Devlet Sermayeli Özel Şirket

Özel kanunlara tabi olarak, sahibi devlet olan ve sermayesinin tamamı devlete ait olarak kurulan bir firmadır. Hisselerin tümü devlete ait, kamu limited şirketi veya anonim şirket statüsünde kurulmaktadır. Devlet, bu tür yapı ve modellerde, kurumun veya posta teşkilatının finansman kaynaklarına yönelmesine izin verir ve destek olur, ki bu yaklaşım, özelleştirmeye doğru giden bir yola girildiğinin öncül göstergesidir.

Yakın geçmişte Avrupa posta teşkilatlarının liberal koşullara adaptasyonu ve serbestleşme girişimleri sonucunda birçok posta teşkilatı şirketleşerek yeniden yapılanmakta ve ticari olarak yeni ek imkânlar ve hareket özgürlükleri ile donanma evrelerinden geçmektedir. Serbestleşme, piyasa koşullarına adaptasyon, rekabete karşı hareket edebilme ve posta teşkilatlarının daha ticari bir bakış açısına sahip olmaları ihtiyacını doğurmaktadır.

Devlet tarafından sahip olunan ama rekabet koşullarında özel şirket olarak işletilen kurumlara örnek olarak; İtalyan Posta İdaresi (Poste Italiane) ve Fransa Posta İdaresi (La Poste) gösterilebilir.

1.6.4.Özel Şirket / Firma

Posta teşkilatlarının özelleştirilmesine en dikkati çeken örnekler olarak, özelleştirilen Almanya Posta Teşkilatı (Deutsche Post), Hollanda (TNT) ve İngiltere Kraliyet Posta Teşkilatı (Royal Mail) posta işletmeleridir.

Ulusal posta kurumları, satın alma ve birleşmeler (M&A) yoluyla global oyuncular olarak dünya pazarında teşkilatlanmaya ve söz sahibi olmaya doğru gitmektedirler (TNT, UPS, DHL, vb.).

Yukarıda belirtilen dört farklı modele ek olarak; posta pazarlarının gelişmesinde birçok ülke farklı ve alternatif yaklaşımlar ile ilerlemeyi de tercih etmişlerdir. Yönetmelik sözleşmeler ve/veya belli imtiyazların tanınması, bu yaklaşım ve uygulamalara örnek teşkil etmektedirler.

1.6.5.Yönetmelik Sözleşmeler

Özellikle küçük ülkelerde yönetmelik sözleşme yapılarak ulusal posta teşkilatının modernizasyonu veya serbest rekabet ortamına geçişi hedeflenmektedir. Devlet, uzman kişilerden oluşan bir yönetim ekibi ile sözleşme imzalayıp bu ekibi belli bir süre için işin başına getirerek kurumun yönetimini bu ekibe teslim etme yolunu seçmektedir. Trinidad ve Tobago, Guatemala ve Güney Afrika, muhtelif yönetmelik sözleşmeler üzerinden yönetim ekipleri ile anlaşmalar yaparak, farklı seviyelerde başarılı çalışmalar yürüten örnek ülkeler arasındadır.

1.6.6.İmtiyaz Hakları

Dünya geneline bakıldığında posta sektöründe pek sık kullanılmayan bir yöntem olsa da, imtiyaz hakları tanınması yöntemi bilinen yöntemler arasında yer almaktadır. Devlet, belli bir süre için (genellikle 10 yıl ve fazlası) posta işlerinin yürütülmesi imtiyazını ihale eder. Yatırım yapma taahhüdü veren çok sayıda firma ile devlet arasında geçen ihale etme süreci sonrasında, kazanan firma, belli süre zarfında posta teşkilatının yönetimini alır, posta teşkilatı çalışanlarının sorumluluğu ve yönetimi ihaleyi kazanan kuruma geçer ve alınan bu imtiyaz hakkı için devlete belli bir tutar ödenir.

Arjantin ve Guatemala imtiyaz hakkı devri yöntemini kullanan iki önemli örnektir ki; Guatemala, öncelikle yönetsel sözleşme yaparak yönetim ekibini belirlemiş, ilerlemeler kaydedildikten sonra da posta imtiyaz hakkını ihale etme yolunu seçmiştir.

İmtiyaz hakkının verilmesi veya ihale edilmesi, pratikte özelleştirmenin dolaylı olarak yapılması şeklinde yorumlanmaktadır.

2- TÜRKİYE'DE SEKTÖRÜN GÖRÜNÜMÜ

2.1.PTT'nin Kuruluşu ve Tarihçesi

PTT, 02/03/1950 tarih ve 5584 sayılı Posta Kanunu ve Posta Tüzüğü, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu, 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tüzüğü ile 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede ve 22/02/2000 tarih ve 23972 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan PTT Ana Statüsünde belirtilen esaslar çerçevesinde faaliyet göstermektedir.

1954 yılında Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT) olan PTT Genel Müdürlüğü, 1984 yılında Kamu İktisadi Devlet Teşebbüslerinin yeniden düzenlenmesi ile ilgili olarak çıkarılan 233 sayılı KHK ile Kamu İktisadi Kuruluşu (KİK) statüsüne geçirilmiştir.

18.06.1994 tarih ve 4000 sayılı Kanun ile PTT İşletmesi Genel Müdürlüğünün, T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü ve Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi şeklinde yeniden yapılanması öngörülmüş olup, 24.04.1995 tarihinden itibaren T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü müstakilen çalışmaya başlamıştır.

29.01.2000 tarih ve 23948 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4502 sayılı kanununun 24. maddesi ile "T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü" olan Kuruluşun adı "T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü" (PTT) olarak değiştirilmiştir.

PTT, 5584 Sayılı Posta Kanununun 9. Maddesinin verdiği yetki uyarınca posta, PTTBank ve lojistik alanlarında hizmet vermekte olup,

- Dünya Posta Birliği (UPU),
 - Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Avrupa Konferansı (CEPT),
 - Avrupa Posta Mevzuat Komitesi (CERP),
 - Avrupa Kamu Posta İşletmecileri Birliği (POSTEUROP),
 - Uluslararası Paralı Posta Hizmetleri Komisyonu ve İşleri (ICPFSB),
 - Avrupa Posta Bankaları ve Çek Merkezi Bilgisayar Şebekesi (EUROGIRO),
 - Bölgesel İşbirliği Modelleri ve Posta İşbirliği Projesi (EUROMED)
- gibi uluslararası kuruluşlarının daimi üyesidir.

PTT'nin uygulamadaki Kanun, Tüzük ve Yönetmeliklerde belirtilen görevleri; yurtiçi ve yurtdışı açık ve kapalı mektuplar, kartlar, gazeteler, dergiler, kitaplar, her türlü basılmış kağıtlar, küçük paketler ve değer konulmuş mektuplar, kargo/kurye, yurtdışı koli ve APG ile tebliğ kağıtlarını kabul etmek, taşımak ve dağıtmak, posta ve telgraf havaleleri ile posta çeki işlemlerini yapmak, bu hizmetlerin emniyet, süratli ve özenli şekilde yürütülmesi için posta mevzuatını ve posta telgraf ücret tarifelerini hazırlamak, posta işleme, yollama ve dağıtım sistemlerini düzenlemek, gerektiğinde bunları günün şartlarına göre değiştirmek ve geliştirmektir.

Bunların yanı sıra, ilgili Kanunda belirtilen telgraf hizmetleri kapsamında PTT İşyeri, Fonotel veya internet üzerinden kabul edilen telgrafları alıcılara ulaştırmaktadır.

PTT ayrıca; işyerlerinin açılması, kapatılması ve iş yeri değişikliklerini ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmektedir.

5584 Sayılı Posta Kanunu'nun "Posta Tekeli" başlıklı 2 nci maddesi uyarınca; "...açık ve kapalı mektuplar ile üzerinde haberleşme mahiyetinde yazı bulunan kartlar..." ile postada alınacak ücretleri gösteren posta pulları, anma pulları, posta kartları, ilk ve özel gün zarflarını bastırıp satışa çıkarmak, 7201 sayılı Tebligat Kanunu kapsamındaki her türlü tebliğ evrakının kabulü, toplanması, işlenmesi, sevk ve dağıtımını PTT'nin tekel alanına dahildir.

PTT; PTTBank hizmetleri kapsamında yer alan havale, posta çeki ve döviz alım hizmetlerinin yanı sıra SGK kapsamında; Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin maaş ve diğer ödemeleri ile sosyal yardım ödemeleri, elektrik, su, doğalgaz, sabit telefon ve GSM telefon faturalarının tahsilatı, anlaşmalı bankaların kredi kartı ödemelerinin tahsilatı ile bu bankalar adına yapılan nakit yatırma işlemleri, bireysel kredi tahsilatı, TL ve döviz cinsinden ucuz para transfer işlemi, kredi işlemlerine aracılık, TCDD yolcu bileti satışı, Milli Piyango bilet satışı, abonelik işlemleri, e-devlet şifresi, sigorta acenteliği, anlaşmalı kurum tahsilatları ve konsinye ürün satışı yapmaktadır.

Kargo, APS ve KKTS gönderileri olarak adlandırılan posta gönderileri, 11/06/2011 tarihi ve 27961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "PTT Kargo ve Kurye Gönderileri Hakkında Yönetmelik" ile yeniden yapılandırılmıştır. Bu kapsamda, ağırlık olarak en fazla 2 kg, hacimsel olarak 2 desiye kadar olan ve en seri yoldan alıcılara ulaştırılacak evrak, doküman ve eşya bulunan gönderiler "kurye", pasaport, kimlik kartı, banka kartı gibi özellikli maddeleri ihtiva eden gönderiler "nitelikli kurye", il ve ilçe merkezlerinde kabulünün yapıldığı gün alıcılara ulaştırılacak 30 kg'a kadar olan gönderiler "şehir içi ekspres kurye", 2 kilo ve 2 desinin üzerinde ve kapsamında eşya bulunan gönderiler "kargo", ağırlıklı olarak uçakla ve en seri yoldan alıcılara ulaştırılması istenen ve kapsamında eşya bulunan 2 kg üzerindeki gönderiler "VIP kargo" hizmeti olarak verilmektedir. Ayrıca, yurtdışına yapılacak gönderilerde yurtdışı koli ve APG hizmeti de verilmektedir.

Bu hizmetlere ek olarak, iç hat kargo geçiş hizmeti ile hava limanı/havaalanlarında kargo firmalarına ait tüm kargoların kontrollü bir şekilde alınıp verilmesini içermekte olup kargo şirketlerine ait gönderilerin ücreti mukabilinde kontrollü geçişi PTT tarafından sağlanmaktadır. İstanbul Atatürk, Ankara Esenboğa, İzmir Adnan Menderes, Adana, Antalya, Trabzon, Gaziantep ve Samsun/Çarşamba havalimanlarında/ alanlarında İç hat Kargo Geçiş Hizmeti işletmeciliği PTT tarafından yapılmaktadır.

2.2. Avrupa Birliğine Katılım Sürecinin Etkileri

4000 sayılı Kanun ile yeniden yapılandırılan PTT Genel Müdürlüğü, faaliyet ve hizmetlerini 02/03/1950 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe giren 5584 sayılı Posta Kanunu hükümleri uyarınca ifa etmektedir.

Posta Kanunu'nun yürürlük tarihi eski olmakla birlikte bugüne dek düzenleme alanındaki ihtiyaçlara cevap verir nitelikte olmaya devam etmiştir. Ancak, gerek ulusal bazda gerekse uluslararası antlaşma ve düzenlemelerde gözlenen değişim, kurumsal ve bireysel boyutlarda

yaşanmaktadır. Ekonomilerdeki serbestleşme ve rekabet üstünlüğü ülke ve blokları yeni hizmet ve teknoloji üretmeye zorlamaktadır.

Türkiye’de evrensel posta hizmetine ilişkin açık bir tanım bulunmamakla birlikte, yurtiçi ve yurtdışı posta hizmetlerini belirlenmiş ilke ve kurallarla ülke genelinde bütün yerleşim birimlerinde, her iş gününde, herkese eşit ücretle sunan PTT, fiili olarak evrensel hizmet sağlayıcısı konumundadır.

AB üyesi ülkelerde olduğu şekliyle düzenleyici kurum ve işletmeci için ayrı bir birim bulunmayıp, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’nın ilgili Kamu İktisadi Kuruluşu olan PTT; 5584 sayılı Posta Kanunu ve Ana Statüsü uyarınca posta sektöründe mevzuat düzenleme ve işletme unsurlarını bir arada yürütmektedir.

Posta hizmetlerinin; sürdürülebilir, uygulanabilir, milli güvenlik ihtiyaçlarını karşılayabilen, kalkınmayı destekleyen, finanse edilebilir ekonomik ve sosyal politikalarla desteklenen, uluslararası yükümlülükleri yerine getiren hizmetler olarak sürdürülmesi ve gerekli modernizasyonun sağlanarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi ile posta sektörünün ve evrensel posta hizmetinin sınır ve faaliyetlerinin belirlenmesi gerekliliği karşısında, PTT Genel Müdürlüğü’nün, gelişen teknoloji ve şartlara uyum sağlamak amacıyla, yapılanması, faaliyet konuları ve hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü’nün Görev, Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Kanun Tasarısı ile Posta Sektörü Kanun Tasarısı hazırlanarak 03/06/2004 tarihinde Ulaştırma Bakanlığı Haberleşme Genel Müdürlüğü’ne sunulmuştur. Bakanlık nezdinde yapılan komisyon çalışmalarıyla son şekli verilen Posta Sektörü Kanun Tasarısına sektörü temsil edenlerin katılımı ile 31/05/2005 tarihinde başlayan bir dizi toplantı sonucu mutabık kalınan metin www.ubak.gov.tr adresinde yayımlanarak ilgili kuruluşların görüşlerine sunulmuştur. Gerek ilgili kuruluşlardan alınan görüşler ve gerekse görülen lüzûm üzerine yeniden oluşturulan Posta Sektörünün Düzenlenmesi’ne Dair Kanun Tasarısı 24/01/2006 tarihinde Ulaştırma Bakanlığında sunulmuştur. 16/01/2007 tarihinde Brüksel’de yapılan, Türkiye Avrupa Birliği İç Pazar ve Rekabet Alt Komitesi 5. toplantısında anılan kanun taslağının İngilizce çeviri metninin Komisyona iletilmesi talep edilmiş, Heyet Başkanınca bu talep kabul edilerek hazırlanan çeviri metni 07/02/2007 tarihinde Ulaştırma Bakanlığı’na, 06/03/2007 tarihinde de Avrupa Birliği Genel Sekreterliği’ne sunulmuştur. Sektöre dair yasa tasarısı ile mevzuat ve işletme otoriteleri birbirinden ayrılacağı için bu yeni yasal zeminde 5584 sayılı Posta Kanunu’nun yerine geçmek üzere ve PTT’nin posta sektöründeki firmalarla eşit şartlarla hizmet verebileceği bir yasal düzenlemenin oluşmasını teminen PTT Genel Müdürlüğü’nün Görev Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

Karşılıklı görüşler ve görülen lüzum üzerine “Kamu Sermayeli Şirketler Hakkındaki Kanun Tasarısı” da göz önüne alınarak 233 sayılı KHK ve PTT Ana Statüsünün maddeleri çerçevesinde hazırlanan T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü Kanun Tasarısı Taslağı’na alternatifli şekilde hazırlanan “Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı” ile Posta Sektörünü düzenleyen Kanun Tasarısına dair alınan görüşler göz önüne alınarak hazırlanan “Posta Hizmetleri Kanun Tasarısı Taslağı” 12/02/2008 tarihinde Ulaştırma Bakanlığı’na sunulmuştur. Söz konusu Tasarı taslaklarına ilişkin olarak yapılan görüşmeler çerçevesinde meydana gelen değişiklikler işlenmek suretiyle 24/11/2008 tarihi ile 21/01/2009 tarihinde yasalaşma sürecine aktarılmasını teminen Ulaştırma Bakanlığı’na sunulmuştur.

Ulaştırma Bakanlığınca her iki kanun tasarısı görüş alınmak üzere Bakanlıklar ile ilgili Kurum ve Kuruluşlara sunulmuştur. Söz konusu tasarılarla ilişkin alınan görüşler, değerlendirilmesi ve taslağın son şeklinin alması amacıyla Kuruluşumuza 10/03/2009 tarihinde aktarılmıştır.

Posta Hizmetleri Kanunu Tasarısı Taslağı ve Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı hakkında Kurum ve Kuruluşlardan alınan görüşler değerlendirilmek suretiyle, her iki kanun tasarısı taslağının yeni şekilleri verilerek, genel gerekçe, görüşe gönderilen taslaklar, taslaklara ilişkin görüşler, görüşlerin değerlendirildiği form ve madde gerekçeleri ile birlikte kanunlaşma süreci tamamlanmasını teminen Başbakanlığa intikal ettirilmek üzere 28/04/2009 tarih ve 3441 sayılı yazımız ile Ulaştırma Bakanlığına sunulmuştur.

29/05/2009 tarih ve 1857 sayılı DPT Müsteşarlığı görüşleri 02/06/2009 tarih ve 1392 sayılı Ulaştırma Bakanlığı yazısı ile Kuruluşumuza aktarılmış olup, anılan görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda oluşan Kanun Taslak metinleri yasalaşma sürecine aktarılmasını teminen 28/12/2009 tarih ve 7793 sayılı yazı ile Ulaştırma Bakanlığına sunulmuş, Ulaştırma Bakanlığınca da 02/02/2010 tarih ve 266 sayılı yazı ile Başbakanlığa aktarılmıştır.

Bakanlıklardan ve Kuruluşlardan alınan görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda, anılan Kanun taslakları birleştirilerek “Posta Hizmetleri ile Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı” olarak tek bir metin halinde düzenlenmiş ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından 03/02/2010 tarihi itibarıyla Başbakanlığa sunulmuştur.

Başbakanlık Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan ve “Posta Hizmetleri Kanunu Tasarısı” olarak adlandırılan tasarı 19/07/2010 tarihinde Bakanlar Kurulu’na sunulmuştur. Ancak yasalaşma süreci sonuçlandırılmadığından Ulaştırma Bakanlığının 13/07/2011 tarih ve 2161 sayılı yazıları ile PTT’ye iade edilmiştir.

Anılan tasarı “Posta Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname” şeklinde yeniden düzenlenerek 14.07.2011 tarih ve 3093 sayılı yazımızla Ulaştırma Bakanlığına arz edilmiş olup, yayımlanmasını teminen Ulaştırma Bakanlığının 19/07/2011 tarih ve 2211 sayılı yazısı ile Başbakanlığa sunulmuştur.

Nihai olarak; daha önce Posta sektörünü düzenleyen ve Kuruluşumuzu A.Ş. olarak yapılandıran önce “Kanun” ve daha sonra “Kanun Hükmünde Kararname” olarak düzenlenen tasarı bu kez sektörel düzenlemeler ayrıştırılarak, sadece PTT’yi A.Ş. olarak düzenleyen Kanun Hükmünde Kararname tasarısı olarak Ulaştırma Bakanlığına 09.09.2011 tarih ve 3674 sayılı yazı ile sunulmuş, Ulaştırma Bakanlığının 12.09.2011 tarihli yazısı ile de Başbakanlığa arz edilmiştir.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’na sunulan Kanun ve Kanun Hükmünde Kararname tasarısı taslaklarının yasalaşma süreci tamamlanamamıştır.

2.3. AB Üyesi Ülkelerde Serbestleşme (Posta Tekelinin Kaldırılması)

AB Posta Direktifleri uyarınca AB üyesi ülkelerde posta tekeli, 2000 yılında 350 gram ve temel tarifesinin 5 katı, 2003 yılında 100 gram ve temel tarifesinin 3 katı ve 2006 yılında da 50 gram ve temel tarifesinin 2,5 katı olarak uygulanmıştır.

Halen uygulanmakta olan 50 gramlık posta tekeli limiti 31/12/2010 tarihinde tamamen kalkmış olmasına karşın bu limit 31/12/2012 tarihine kadar Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Güney Kıbrıs

Rum Kesimi, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Romanya ve Slovakya'da devam edecektir.

Öte yandan belirlenen bu tekel limitleri İsveç ve Finlandiya'da hiç uygulanmamış, Estonya'da 2003 yılından, İngiltere'de 2006 yılından, Almanya'da 01/01/2008, Hollanda'da 01/08/2008, Avusturya'da 12/10/2009, Slovenya'da 28/09/2009, Danimarka'da 31/12/2010, Fransa'da 23/12/2010, Belçika'da 04/01/2011, Bulgaristan'da 05/01/2011, İspanya'da 10/01/2011, İtalya'da 23/03/2011 tarihinden itibaren tamamen kaldırılmıştır.

Mevcut durumda yürürlükte bulunan 5584 sayılı Posta Kanununa göre; "Açık ve kapalı mektuplar ile üzerlerinde haberleşme mahiyetinde yazı bulunan kartlar ağırlık limiti olmaksızın PTT'nin tekeli altındadır." Bununla birlikte, posta tekelinin sınırlandırılmasına yönelik mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

2.4.Günümüzde PTT

Kuruluşun temel politikası müşteri ve çalışanlarının memnuniyetini ön planda tutarak; hizmetlerini çağdaş, güvenli, süratli ve verimli bir şekilde sunmaktır.

1840 yılından günümüze köklü bir geçmişe sahip PTT posta, banka, lojistik alanlarında 990 merkez, 2.281 şube ve 914 acentelik olmak üzere toplam 4.185 işyeri ile yurdumuzun en ücra köşesine kadar hizmet götürmektedir. Buna ilaveten Türkiye genelinde Adana, Afyonkarahisar, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul Avrupa ve Anadolu Yakası, İstanbul Avrupa Yakası UPİM, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Samsun, Sivas, Trabzon ve Van olmak üzere toplam 20 adet Posta İşleme Merkezinde hizmet verilmektedir. Ayrıca İstanbul'da 2 adet olmak üzere Adana, Afyonkarahisar, Ankara, Antalya, Bursa, Erzurum, Eskişehir, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya ve Samsun'da toplam 14 adet PTT Kargo İşleme Merkezi oluşturulmuştur. Bunun dışında 52 adet Posta Dağıtım Toplama Merkezleri bulunmaktadır.

PTT Genel Müdürlüğü geniş hizmet yelpazesıyla çok sayıda hizmet sunmaktadır.

2.4.1.Posta Hizmetleri Alanı

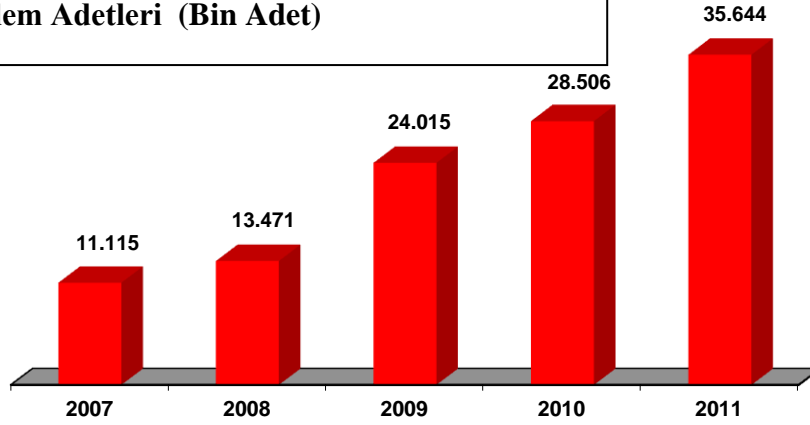
2007-2011 YILLARI İTİBARI İLE KABUL EDİLEN (YURTIÇİ+YURTDIŞI) POSTA GÖNDERİLERİ (BİN ADET)										
Gönderi Türü	2007	Artış % 'si	2008	Artış % 'si	2009	Artış % 'si	2010	Artış % 'si	2011	Artış % 'si
1- MEKTUP POSTASI GÖNDERİLERİ	1.108.517	4	1.178.506	6	1.087.395	-8	1.031.855	-5	1.008.786	-2,24
Kayıtsız ve Kayıtlı Mektuplar	979.716	5	1.045.150	7	949.545	-9	895.136	-6	853.052	-4,07
Posta Kartları	7.213	-8	6.914	-4	7.547	9	8.350	11	8.077	-3,27
Tebrik Kartları	16.097	-39	10.156	-37	8.860	-13	8.932	1	7.134	-20,13
Basılmış Kağıtlar	50.996	-6	56.050	10	55.381	-1	51.777	-7	70.757	36,66
Gazeteler	7.759	-11	8.275	7	6.984	-16	7.439	7	10.179	36,84
Küçük Paketler	616	-25	545	-12	540	-1	455	-16	305	-32,98
Ücretsiz Posta Gönderileri	791	-10	762	-4	852	12	1.275	50	6.536	412,65
Körlere Özgü Yazılar	30	-17	33	11	50	50	57	14	51	-11,35
Tebliğ Kağıtları	45.285	15	50.607	12	57.623	14	58.421	1	52.680	-11,62
Değer Konulmuş Mektuplar	14	-18	13	-14	13	1	13	0	15	18,74
2- TELGRAF	1.313	1	1.061	-19	1.143	8	973	-15	727	-25,29
Normal	1.156	0	925	-20	1.049	13	824	-21	662	-19,68
Acele	109	10	56	-48	63	12	149	59	65	-56,33
Yıldırım*	48	9	80	65	31	-61	-	-	-	
3- TELE POST	1.593	17	1.503	-6	1.531	2	1.641	7	1.546	5,68
GENEL TOPLAM	1.111.423	4	1.181.070	6	1.090.069	-8	1.034.469	-5	1.011.059	-2,26

* Yıldırım Telgraf 30.07.2009 tarihli Resmi Gazetenin 27304 sayılı nüshasında yayımlanan Telgraf Hizmetleri Yönetmeliğinde uygulamadan kaldırılmıştır. Bu sebeple Acele Telgrafa ait 2009-2010 yılı Artış %'si hesaplaması yapılırken 2009 yılında gönderilen Yıldırım Telgraf miktarları Acele Telgraf miktarlarına dahil edilmiştir.

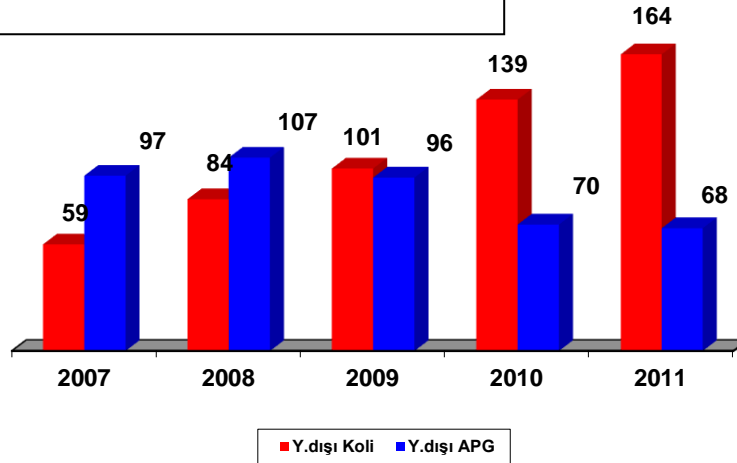
2.4.2.Lojistik Hizmetleri Alanı

-PTT Kargo 02/06/2008 tarihinden itibaren büyük yenilikler ile uygulamaya konulmuş, mevcut hizmetlerin piyasa koşullarına uygun bir şekilde verilebilmesi için 11/09/2011 tarihinden itibaren de APS ve KKTS hizmetleri kaldırılarak kargo/kurye yapılanmasına geçilmiştir.

**Yurtiçi Gönderiler (Kargo, APG, KKTG, Kurye)
Yıllık İşlem Adetleri (Bin Adet)**

Yurtdışı Koli/APG Kabul Trafığı (Bin Adet)

Yıllar İtibariyle Kabul Edilen Gönderi Adetleri (Bin Adet):

Gönderi Türü	2007	Artış %'si	2008	Artış %'si	2009	Artış %'si	2010	Artış %'si	2011	Artış %'si
1- Yurtiçi Gönderiler	11.115	5	13.471	21	24.015	78	28.506	19	35.644	25
2-Y.Dışı Koli/APg	156	20	191	22	197	3	209	6	232	11
Genel Toplam	11.271	5	13.662	21	24.212	77	28.715	19	35.876	25

2.4.3.PTTBank Hizmetleri Alanı

PTTBank faaliyetleri kapsamında olan havale işlemleri, posta çeki hesaplarına para yatırma veya hesaptan para çekme, hesaplar arası aktarma işlemleri, 2011 yılsonu itibarı ile otomasyona açık işyeri sayısının 1.073 Merkez, 2.281 Şube ve 914 Acentelik olmak üzere toplam 4.268 adede ulaşması ve otomasyon sisteminin güçlü bir alt yapıya kavuşturulması sonucu tüm PTT işyerinden anında on-line olarak gerçekleştirilebilmektedir. Bu gelişme ile işlem sayılarında da doğru orantılı bir artış yaşanmıştır.

POSTA ÇEKİ İŞLEM SAYISI (BİN)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Hesap Sayısı	948	1.153	1.436	1.529	2.237
Yatırılan	12.593	13.198	15.423	16.700	18.633
Çekilen	7.113	7.852	9.191	10.773	12.802
Aktarılan	611	1.629	1.249	1.365	1.960

HAVALE KABUL SAYISI (BİN)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Yurtiçi Kabul	29.171	31.644	35.309	37.338	37.947
Yurtdışı Gelen	131	140	156	167	158

ATM, BANKA KARTI, PERSONEL VE İŞYERİ PAZAR PAYI								
	ATM Sayısı	Pazar Payı	İşyeri Sayısı	Pazar Payı	Personel Sayısı	Pazar Payı	Banka Kartı	Pazar Payı
Tüm Bankalar	31.662		10.440 ¹		194.638 ²		81.879.926	
PTT	1.006	3,2%	3.271 ³	23,9%	12.000 ⁴	5,8%	2.233.182	2,7%

¹ Faaliyet gösteren bankaların şube sayılarını ifade etmekte olup, Pazar payı hesaplaması yapılırken ilgili rakama PTT işyerleri dahil edilmiştir.

² Faaliyet gösteren bankaların personel sayılarını ifade etmekte olup, Pazar payı hesaplaması yapılırken ilgili rakama PTT personeli dahil edilmiştir.

³ PTT İşyeri sayısında sadece merkez ve şubeler dikkate alınmış olup, acentelikler toplam işyeri sayısı olan 4.185 rakamından düşülmüştür.

⁴ Pttbank gişelerinde çalışan personele ilişkin ortalama rakamdır.

BANKA – FİNANSAL KURULUŞ	ŞUBE SAYISI	PERSONEL SAYISI
PTT	3.271	12.000
Ziraat Bankası	1.458	24.374
İş Bankası	1.201	24.887
Akbank	927	15.339
Yapı ve Kredi Bankası	907	14.859
Garanti Bank	914	16.775
Halk Bankası	771	13.643
Vakıflar Bankası	680	12.222
Finans Bank	522	10.837
Denizbank	588	9.772
TEB	507	9.356
HSBC Bank	330	6.155
ING Bank	322	5.232
Şekerbank	272	3.530
Diğer (35 Banka)	1.015	27.657

FATURA TAHSİLATINA ARACILIK EDİLEN SEKTÖR/KURUM		KURUM/SEKTÖR ABONE SAYISI⁵ (2011 Adet)	PTT TAHSİLATI⁶ (2011 Adet)	PTT PAZAR PAYI (2011 %)
İLETİŞİM SEKTÖRÜ	GSM	23.000.000	1.250.000	5,4%
	ÖZEL TELEKOM	940.000	350.000	37,2%
	TÜRK TELEKOM	15.200.000	3.100.000	20,4%
	TTNET ADSL	5.900.000	800.000	13,6%
EMEKLİ VE SOSYAL GÜVENLİK ÖDEMELERİ		9.300.000	2.600.000	28,0%
ELEKTRİK		15.500.000	4.900.000	31,6%
SU		8.000.000	1.250.000	15,6%
DOĞALGAZ		7.400.000	1.000.000	13,5%

- 2011 yıl sonu itibari ile 23 adet banka ve finans kuruluşu, 32 adet kurum ile emekli ve yardım ödemeleri, 13 adet Elektrik Dağıtım Şirketi, 53 adet belediye, 23 adet Telekom ve GSM şirketi, 7 adet sigorta kuruluşu, 26 adet kamu-kurum ve kuruluşu olmak üzere toplam 177 kurum ve kuruluşla işbirliği sağlanmıştır.

⁵ Rakamlar yaklaşık değerleri ifade etmektedir. Küsurlu rakamlar yukarı yönde tam sayıya yuvarlanmıştır. İletişim sektörüne ilişkin abone sayısı rakamları Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yayınlanan raporlara, iletişim sektörü dışında kalan Kurumlara/Firmalara ilişkin abone sayısı rakamları ise sadece PTT tarafından protokol imzalanan Kurumlardan/Firmalardan alınan bilgilere dayanmaktadır.

⁶ Rakamlar yaklaşık değerleri ifade etmektedir. Küsurlu rakamlar yukarı yönde tam sayıya yuvarlanmıştır.

3- PTT’NİN SEKTÖR İÇİNDEKİ YERİ

3.1. Bugünkü Çalışmalar ve Planlar

PTT’nin projeleri ve yatırım planları posta hizmetlerinin mekanizasyonu ve modernizasyonun sağlanması, lojistik hizmetlerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, posta hizmetleri mevzuatının günün gelişen ve değişen şartlarına ve AB uyum sürecine göre revize edilmesi ve uygulanması şeklinde yapılandırılmaktadır.

PTT sunmuş olduğu hizmet ve ürünler kapsamında özel şirketlerle rekabet etmek zorunluluğundan, kendini yenileme, kaliteli, sürekli ve hızlı hizmet ve ürün sunmak konusunda etkin çalışmaları, yenilikçi teknolojileri kullanma gayretleri ve operasyonel etkinliği artırıcı çalışmaları gerçekleştirmektedir. Bunların arasında özellikle, verimliliği artırıcı BT dışı elektronik sistemlerin daha fazla uygulamaya konması, otomatik ayırım sistemli Kargo İşleme Merkezlerinin (KİM) kurulması, PİM’lerde RFID uygulamaları, x-ray cihazları, Otomatik Mektup Ayırım, Konveyör ve Akıllı Konveyör, Birleşik Posta (Hybrid Mail) Sistemleri, e-tebligat, KEP (Kayıtlı Elektronik Posta), Personelsiz Posta Teslim Cihazı, PTT merkez ve şubelerinde posta çeki hizmetine yönelik işlemlerde kullanımının yanı sıra alışverişlerde ve tüm ATM cihazlarında kullanılabilmesi amacıyla bütün posta çeki hesap sahiplerine mevcut Pttkart’ların yerini alacak olan Maestro (MasterCard) logolu Pttkart’ların dağıtılması, PTTBank fiziksel ortamın iyileştirilmesi ve mevzuat çalışmaları ile PTT’ nin yeniden yapılandırılması konuları ön plana çıkmaktadır.

Birleşik Posta Hizmeti ile gelişmiş ülkelerde uygulanan dijital veya elektronik ortamda iletilen verilerin, hizmetin verildiği, alıcıya en yakın baskı merkezine (Ankara, Erzurum, İstanbul, İzmir, Mersin) elektronik ortamda aktarılarak alıcı adreslerine göre baskı makinelerinde çoğaltılıp, zarflanarak alıcılarına ulaştırılması hizmeti uygulamaya konulmuştur.

Mektup Sepeti Projesi ile bireysel müşterilerin web ortamında gönderiyi dizayn etmesi, alıcı adreslerinin ve içerik bilgilerini girmesi, ücret hesaplaması ve web üzerinden ödeme yapması planlanmaktadır.

Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) Projesi, posta hizmetlerinde PTT’nin mevcut teknoloji düzeyini daha da ileri götüren bu uygulama, geleneksel posta pulunun elektronik ortamda eşdeğeri olup e-postaları hukuken geçerli hale getiren bir sistemdir. Tarih, saat, dijital tanımlama logosu, içerik doğrulama ve kriptolama özelliklerinin yanı sıra en önemli özelliği yapısının değiştirilemez olmasıdır. Bu proje kapsamında kullanılan zaman damgası, gönderilerin elektronik olarak “orijinalliğinin bozulmadığı ve dokümanın değiştirilmediğinin” hukuki kanıtıdır.

e-Tebliğat Projesi, 19.01.2011 tarih ve 27820 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 2. Maddesinde “Tebliğata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.” hükmünün yer alması nedeniyle, elektronik ortamda değiştirilemez ve inkar edilemez bir zaman damgası ile damgalanan bir gönderinin muhatabına ulaştırılmasına yönelik e-tebligat hizmetinin Kuruluşumuzca verilmesi gündeme gelmiş olup söz konusu hizmete ilişkin Yönetmeliğin Resmi Gazetede yayınlanması beklenmektedir.

Hızlı Geçiş Sistemi (HGS) Projesi kapsamında Kuruluşumuz ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında ücretli geçiş yapılan otoyol ve köprülerde kuyrukların önlenmesi, vatandaşlarımızın

hizmeti en kısa sürede ve en ucuz şekilde alabilmesini teminen OGS ve KGS dışında yeni bir sistem olan Hızlı Geçiş Sisteminin (HGS) kurulması ve işletilmesi amacıyla imzalanan protokol uyarınca sistemin kurulması ve işletilmesi yetkisi münhasıran PTT Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir. Proje kapsamında kurulum ve test çalışmaları İzmir-Aydın ve İzmir-Çeşme otoyollarında başlamıştır.

E-Ticaret projesi kapsamında internet üzerinden çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren şirketlere ait ürünlerin satılacağı, müşterilerin internet üzerinden kolayca erişim sağlayarak çok sayıda ve farklı sektörlerdeki markaların tercih edilebileceği bir e-ticaret sitesinin fiilen hizmete geçirilmesi planlanmış olup 2012 yılında proje hayata geçirilerek www.epttavm.com internet sitesi hizmete sunulmuştur.”

3.2.Pazar Araştırması ve Analizi Projesi

PTT'nin değişen ve gelişen pazar şartlarına uyum sağlayarak rekabet ortamında en etkin hizmeti/faaliyeti verebilmesini teminen; Operasyonel Verimlilik ve Teknoloji, Pazarlama ve Satış ile Kurumsal Yapılanma ve Yönetişim Modeli alanlarında, PTT'nin ileriye dönük stratejilerinin belirlenmesi amacıyla Pazar Araştırması ve Analizi Hizmet Alımı Projesi 13/08/2008 tarihinde imzalanan sözleşme ile Danışman tarafından yürütülerek, 25/01/2011 tarihinde tamamlanmıştır.

Amaçları:

1. PTT'nin, rekabete açık bir pazarda daha verimli ve etkin bir konuma getirilmesi sürecinde mevcut durumunu, uygulanan politikalar ve yürütülen projeleri yapılacak pazar araştırmaları ışığında analiz ve tespit etmek,
2. Karşılaştırma imkânı verecek dünya örneklerini incelemek,
3. Dünya örnekleri ve mevcut durum tespitleri ışığında, PTT'nin kaynak ve imkânlarını değerlendirerek, daha etkin ve geleceğe dönük bir kuruma dönüşümünü sağlamak üzere; uygulanabilir, birbiri ile tutarlı, stratejik amaç ve hedefler belirlemek,
4. Söz konusu stratejik amaç ve hedeflere ulaşmak için uygulanması gereken eylem ve projeleri tanımlamak ve önceliklendirmek, önerilen eylem ve projelere ilişkin bir yol haritası çıkarmak,
5. Bu strateji ve projelerin PTT'ye sağlayacağı stratejik ve ekonomik faydalar ile olası riskleri tespit etmek, etkin uygulama için ihtiyaç duyulan finansal model ve kaynaklar, düzenleyici ve hukuki çerçeve, kurumsal yapılanma ve insan kaynağını belirlemek,
6. Uygulamanın izlenmesi, ölçülmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde önlem alınmasını sağlayacak ölçme kriterlerini belirlemektir.

Belirtilen amaçlar doğrultusunda hazırlanan pazar araştırması ve analizi; PTT'nin mevcut durumunu, pazardaki yerini ve rekabete açık pazarda etkin ve başarılı bir şekilde yer almasını sağlayacak dönüşüm sürecinde geçilmesi gereken safhalar ile PTT'nin kendisine has öncelikleri ve ihtiyaçlarını ve bunun için ulaşılmaları gereken hedefleri kapsamakta olup bu süreçte hazırlanan dokümanlar:

- Pazar Araştırması ve Durum Tespit Raporu
- Ülke Ziyaretleri Raporu
- Strateji Belgesi
- Eylem Planı
- Ölçümleme Kriterleri, Metodoloji ve Veri Dokümanı
- 16 adet projeye ait Fizibilite Raporu'dur.

Çalışma kapsamında söz konusu hedeflere ulaşma doğrultusunda PTT'nin yapması gereken projeler belirlenerek; projelerin fizibilite çalışmaları tamamlanmış olup projelerin hayata geçirilebilmesi için yapılan fizibiliteler kapsamında çalışmalara başlanılmıştır.

Fizibilitesi Hazırlanan 16 Proje

1. Aktivite/Maliyet Tabanlı Muhasebe Sistemi Kurulması Projesi
2. Müşteri İlişkileri Yönetim Sistemi Kurulması Projesi
3. Kaynak Yönetim Sistemi Projesi
4. İnsan Kaynakları Yönetim Sistemi Projesi
5. Karar Destek Sistemi Projesi
6. Kurumsal Risk Yönetimi Sisteminin Oluşturulması ve Yönetilmesi Projesi
7. Adres Standartlarının Değerlendirme ve Tasarımı Projesi
8. Performans Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi
9. Operasyonel Verimlilik Ölçüm ve İzleme Projesi
10. İş ve Ürün (Mal/Hizmet) Süreçlerinin Geliştirilmesi ve Yönetimi Projesi
11. Kamu Hizmetleri İçin Tek-Noktadan-Hizmet-Merkezi Oluşturulması Projesi
12. e-Ticaret Altyapısının Oluşturulması Projesi
13. e-ticaret
14. Pay Pal hizmetleri
15. Lojistik üsler içinde depolama hizmeti vermek
16. e-Öğrenme Projesi

Pazar Araştırması ve Analizi Projesi için yapılan çalışmalar 2009 – 2023 yılları hedef alınarak yapılmıştır.

3.3. PTT'nin Yerli ve Uluslararası Rakipleriyle veya Benzer Faaliyet Gösteren Kuruluşlarla Karşılaştırılması

3.3.1.Rekabet / Rakip Analizi

Posta Sektörüne İlişkin Genel Değerlendirme:

Dokuzuncu Kalkınma Planı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Özel İhtisas Komisyonu Posta Hizmetleri Alt Komisyonu Raporu'nda posta sektörüne ilişkin olarak yapılan genel değerlendirmede;

“Bilgi ve iletişim teknolojilerinin olağanüstü gelişmeler kaydettiği günümüzde, gelişmişlik düzeyine bağlı olmaksızın tüm ülkeleri ve ekonomileri önemli derecede etkileyen, bilgi akışını uluslararası boyutlara taşıyan ve dünya dengelerinin yeniden tanımlanmasını gerektiren köklü bir değişim süreci yaşanmaktadır. Bilim ve teknolojiye bu gelişmelerin haberleşme alanında uygulama imkanı bulmasıyla, haberleşme araçları çeşitliliğe ve yaygınlığa erişmiş ve ürün yelpazesi, üretim hacmi ve tasarımının geliştirilmesi yoluyla rekabetin önünü açmıştır.

Bugün, ülkelerin ve endüstrilerin gelişmişlik düzeyinin ve rekabet gücünün değerlendirilmesinde en önemli unsurlardan biri bilgiye ulaşmadaki sürat ve güvendir. Bu nedenle endüstrilerin temel amacı bilgiyi etkin olarak kullanarak daha yüksek katma değerde mal ve hizmet üretimine kaymaktır.

Haberleşme hedeflerinin her türlü hizmet anlayışını çok yönlü karşılayabilmesi için çağımızın ihtiyacı olan ve hızla değişen ana unsurlara günün teknolojisi uygulanarak beklenen kalite standartlarına ulaşılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede etkin çalışan bir posta piyasası da ekonomik ve sosyal faaliyetler için kritik önem taşımaktadır.”

“Posta hizmetleri ister kamu kesimi tarafından, ister özel teşebbüs tarafından sunulsun, kabul ya da tahsilat, kayıt, sevke hazırlama (ayrım) ve sevk, dağıtım ve teslim ya da ödeme temel süreçlerinden geçmek zorunda olup aynı zamanda taahhüt edilen bir sorumluluktur. Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde bir teşkilatlanma ve işbirliğini zorunlu kılmaktadır.

Küreselleşen dünya ticaretinde ülke sınırlarının yerine üretici ve müşteri kavramlarının öne çıkmasıyla posta sektöründe ekspres hizmetler ile koli ve paket hizmetleri taşımacılığa katma değerler eklemiştir. Bu süreçte, kamu işletmecisinin yanında özel sektörün de gelişmelere paralel olarak büyüdüğü, piyasalarda kayda değer bir paya sahip olduğu, önemli ölçüde istihdam yarattığı, teknolojiye hızlı uyum sağlayarak modern işletme ve yönetim tarzları ile kendini gösterdiği gözlemlenmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin sonucu olan yeni haberleşme araçları posta piyasalarına büyük ölçüde rakip olmakta, evrensel hizmet sağlayıcılarının gelirleri önemli oranda azalmakta bu durum sosyal bütünlüğün geleceği adına endişelere yol açmaktadır. Posta hizmetlerinin ekonomik ve sosyal faaliyetler için hayati bir öneme sahip olduğu göz önünde bulundurularak, bu hizmetleri modernize etmek ve geliştirmek kamu yararına olacaktır.”

“Kamu posta idarelerinin maruz kaldıkları posta hacimlerindeki düşüş, posta piyasasındaki segmentin türüne, tüketici profiline, söz konusu segmentteki rekabetin seviyesine ve diğer sektör dışındaki ikame haberleşme araçlarının tehdidine göre değişiklik arz etmektedir. Bu çerçevede posta piyasasının sektör dışındaki rekabete en savunmasız segmenti geleneksel posta hizmeti olarak da ifade edilen yazılı haberleşme gönderileri segmenti olarak karşımıza çıkmaktadır.” hususlarına yer verilmiştir.

3.3.2.Rakiplere İlişkin İstatistikî Bilgiler:

3.3.2.1 TMME (Türkiye Müşteri Memnuniyet Endeksi) 2010 4. Çeyrek Sonuçları

✓ Sektörel Sonuçlar

Sektör	TMME 2008	TMME 2009	TMME 2010
Ulusal Kargo Dağıtım	79	78	77
Bireysel Bankacılık	73	73	72
Türkiye Genel Sonuçlar	75	75	76

✓ Ulusal Kargo Dağıtım

Firma	TMME 2008	TMME 2009	TMME 2010
Yurtiçi Kargo	79	80	76
MNG Kargo	79	77	78
Aras Kargo	77	73	76
Diğer	79	81	77

✓ Bireysel Bankacılık

Firma	TMME 2008	TMME 2009	TMME 2010
Bireysel Bankacılık	73	73	72
Kamu Bankaları			
Ziraat Bankası	76	76	76
Halk Bankası	76	73	74
İş Bankası	73	74	76
Garanti Bankası	71	71	69
Yapı Kredi Bankası	74	73	73
Akbank	71	70	71
Finansbank	70	68	66
Diğer Tüm Bankalar	72	74	70

Kaynak: Türkiye Kalite Derneği (KalDer) Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi (TMME) Verileri (% olarak)

3.3.2.2 PTT'nin Uluslararası Posta Sektörü İçindeki Yeri

Türk Posta İdaresi, 2007-2010 yılları arasında dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan G-20 ülkeleri arasında, en hızlı gelişen evrensel hizmet sağlayıcısı olarak 1. sırada yer almıştır. PTT'yi sırasıyla Brezilya ve Meksika izlemiştir. PTT, genel olarak en iyi evrensel hizmet sağlayıcıları arasında ise 12. sıradadır.

G 20 Ülkeleri arasında en iyi faaliyet gösteren Evrensel Hizmet Sağlayıcıları						
Sıralama	USP (Gelişmedeki sıralaması)	Ülke	Posta İşyeri başına vatandaş sayısı	Çalışan başına mektup sayısı	Teslim elemanı başına koli sayısı	2010 yılı posta hizmet etkinliği
1	USPS (14)	ABD	8,409	268,894	2,633	6,4
2	Japan Post (17)	Japonya	5,213	103,149	7,975	6,8
3	Australia Post (15)	Avustralya	5,573	166,776	6,633	6,3
4	Korea Post (6)	Kore	4,065	41,082	8,919	6,3
5	Deutsche Post (11)	Almanya	6,085	47,67	4,476	6,4
6	Royal Mail (16)	İngiltere	5,146	121,418	845	5,7
7	La Poste (12)	Fransa	3,638	67,868	1,184	6,6
8	Canada Post (13)	Kanada	1,516	33,42	1,184	6,4
9	Correios Brazil (2)	Brezilya	10,278	72,364	526	5,9
10	Russia Post (4)	Rusya	3,484	4,295	377	4,7
11	Poste Italiane (19)	İtalya	4,227	41,263	162	4,2
12	PTT (1)	Türkiye	20,375	37,384	230	5,4
13	Correo Argentina (5)	Arjantin	8,91	37,782	611	3,8
14	SP Mexicano (3)	Meksika	13,627	117,707	45	3
15	India Post (10)	Hindistan	7,651	15,956	438	5,2
16	Pos Indonesia (9)	Endonezya	11,836	18,679	2,747	3,9
17	South African PO (18)	G. Afrika	19,871	33,42	1,184	3,1
18	Saudi Post (7)	S.Arabistan	39,275	38,196	46	4,9
19	China Post (8)	Çin	24,828	8,81	503	5,6

İşyeri Sayılarına Göre Karşılaştırmalı Durum					
Ülkeler	Yüzölçümü 1000xkm ²	Nüfus (Milyon)	Posta Personeli	Posta Merkezi Sayısı (Adet)	Posta İşleme Merkezi (Adet)
ABD	9.629	308	765.088	36.723	614
Almanya	357	82	512.147	13.445	115
Fransa	551	60	238.806	17.079	-
İngiltere	243	61	117.206	11.820	59
İspanya	506	44	66.463	3.234	63
İsviçre	41	7	31.943	2.308	12
Polonya	323	38	8.267	8.369	43
Romanya	238	21	36.539	2.785	9
Yunanistan	132	11	10.892	1.566	12
Türkiye	783	73	37.560	4251	20
Japonya	377.873	128	267.401	24.529	-

Kaynak: 2010 Yılı Dünya Posta Birliği (UPU) İstatistikleri

Mektup Sayısına Göre Karşılaştırmalı Durum				
Ülkeler	Yurtiçi Mektup Postası Gönderisi	Yurtdışı Giden Mektup Postası Gönderisi	Yurtdışı Gelen Mektup Postası Gönderisi	Kişi Başına Düşen Mektup Gönderisi
ABD	201.001.000.000	771.900.000	480.000.000	620
Almanya	19.970.000.000	-	-	216
Fransa	17.165.000.000	-	-	447
İngiltere	19.090.136.237	439.782.000	275.921.000	317
İspanya	5.446.600.000	134.919.584	132.968.664	122
İsviçre	3.921.000.000	199.700.000	230.600.000	695
Polonya	926.506.445	27.314.366	56.736.360	62
Romanya	459.696.066	10.846.939	14.000.000	26.81
Yunanistan	591.983.000	39.799.000	37.377.000	56
Türkiye	1.014.704.532	17.150.889	126.411.000	14
Japonya	19.757.937.000	54.162.000	159.598.000	160

Kaynak: 2010 Yılı Dünya Posta Birliği (UPU) İstatistikleri

Posta Gelirlerine Göre Karşılaştırmalı Durum			
Ülkeler	Toplam Posta Geliri (SDR Milyon)	Toplam Posta Gideri (SDR Milyon)	Net Kar (SDR Milyon)
ABD	43.540	48.977	-437
Almanya	46.304	44.722	2.267
Fransa	20.429	19.757	463
İngiltere	9.304	9.083	221
İspanya	1.772	1.621	124
İsviçre	4.300	3.852	455
Polonya	1.331	1.328	11
Romanya	215	208	8
Yunanistan	461	455	2
Türkiye	659	599	48
Japonya	1.659	-	-

Kaynak: 2010 Yılı Dünya Posta Birliği (UPU) İstatistikleri

3.3.3.Kargo Firmalarının Hizmetlerine İlişkin Bilgiler

1980’li yıllardan önce muhtelif ve küçük ölçekli, profesyonel sayılabilecek faaliyette bulunmayan işletmeciler görülmekle birlikte, 1982 yılından itibaren kargo işletmecilerinin piyasada yer almaya başladığı, öncelikle nüfus yoğunluğu ve ticari faaliyetlerin yüksek olduğu şehir ve merkezlerde şubeler açtıkları ve giderek bu şubeleri sayısal ve bölgesel olarak arttırarak hızlı bir gelişme sergiledikleri görülmektedir.

2003 yılına kadar kargo ve kurye işletmecilerinin yasal bir çerçevesi bulunmamakta iken, 10.07.2003 tarihinde kabul edilen 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile Kanunda eksiklikler bulunmakla beraber, kargo işletmecileri tanımlanmış, kurye ve dağıtım işletmecileri ise bu Kanuna göre hazırlanan Yönetmelikte kısmen yer almıştır. 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği, karayolu ile taşımacılığın yanı sıra terminal işletmeciliğinden oto kiralamaya, lojistik işletmeciliğinden kargo ve dağıtım işletmeciliğine, taşıma organizatörlüğünden taşımacılık acente ve komisyonculuğuna, ev ve eşya taşımacılığında tehlikeli madde taşımacılığına kadar birçok farklı konuyu kapsamaktadır.

Piyasada etkin olarak faaliyet gösteren kargo firmaları Bölge Müdürlüklerine bağlı ortalama 20-25 adet aktarma merkezi 600-1000 adet şube, 2000-2500 adet araç filosu ile çalışmalarına devam etmektedir.

Kargo ve Kurye Şirketlerine İlişkin 2008-2010 Yılı Verileri

	Gönderi sayıları (bin adet)											
	Şube Sayıları		Transfer mrk.		Taşıt sayıları		Personel sayıları		0-2 kg		2 kg +	
	2008	2010	2008	2010	2008	2010	2008	2010	2008	2010	2008	2010
kargo	4.045	4.500	210	220	13.000	17.000	41.000	60.000	800.000	1.600.000	350.000	650.000
kurye- dağıtım	850	1.000	-	-	2.000	2.300	8.000	10.000	80.000	240.000	4.000	8.000
motorlu kurye	50	100	-	-	1.000	1.100	1.500	2.000	2.500	5.000	80	250
Uluslararası	600	800	-	-	1.300	1.500	3.000	4.000	8.000	12.800	3.500	5.600

Kaynak: Türkiye Kargo, Kurye ve Lojistik İşletmecileri Derneği

4- TÜRKİYE ULAŞIM ve İLETİŞİM STRATEJİSİ: HEDEF 2023

10. Ulaştırma Şurası'nda edinilen bilgi, belge ve vizyon ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın strateji belgesi hazırlanmıştır. Strateji belgesinin her aşamasına Kuruluşumuz da iştirak etmiş ve hizmet alanımıza giren konular hakkında yol haritasını belirlemiştir. Söz konusu yol haritasını oluşturan strateji, hedef ve projeler; Kuruluşumuz 2010-2014 Stratejik Planı ve 10. Ulaştırma Şurası kapsamında düzenlenen posta panelinde alınan kararlar ile panel sonrası hazırlanan Posta Sektörü Raporu'na paralel olarak hazırlanmıştır. Türkiye Ulaşım ve İletişim Strateji Belgesi'nde diğer sektörlerle birlikte posta hizmetlerinin de dünyadaki ve Türkiye'deki mevcut durumu, sektörel beklentiler incelenmiş ve stratejik bir amaç belirlenmiştir.

Bilgi ve İletişim Sektörü için stratejik amaç;

“Ar-Ge ve yenileşim esaslı üretim kültürü oluşturarak, ileri haberleşme teknolojilerini milli kaynaklarla üretip yaygınlaştırmak ve bilgi toplumu altyapısını oluşturmak, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlayarak uydu, posta, bilgi ve iletişim sektöründe uluslararası alanda lider ülke olmak.”olarak belirlenmiştir.

Stratejik amacın yanı sıra aşağıdaki hususlar da sektörel hedef ve öneriler olarak belirlenmiştir:

- **Posta OSB (Organize Sanayi Bölgesi) :** Posta sektöründe ihtiyaç duyulan her türlü cihaz, makine, araç ve gerecin (gönderi ambalajları, OMAS-Otomatik Mektup Ayrım Sistemi, Kargomatik, ATM ve Akıllı Posta Kutusu) üretimini gerçekleştirecek tesisler yerel girişimcilerle işbirliği içinde kurulacaktır.
- **BRIC Posta Hattı ve Kıtalararası Alıp Verme Merkezi:** BRIC ülkeleri (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin) ile ülkemiz arasında direkt hızlı posta hatları kurulacaktır. Ayrıca, Avrupa-Asya-Afrika kıtaları arasında köprü konumuna gelmek için posta sektöründe ulusal ve uluslararası havayolu, denizyolu ve demiryolu posta hatları teşkil edilecektir.
- **Fiziki Devlet Erişim Kapısı:** Posta sektöründeki işyerlerini devlet hizmetlerine fiziki olarak tek erişim noktası haline getirecek fiziki “Devlet Hizmetleri Erişim Kapısı” oluşturulacaktır.
- **Radyo Frekanslı Tanımlama (RFID) Projesi:** Posta gönderilerinde, lojistik sektöründe, erişim kontrollü geçişler gibi uygulamalarda kullanılacak olan RFID teknolojisi için gerekli sistemler kurulması ve işletilmesi hedeflenmiş olup PTT RFID sistemini kullanmakta ve uygulamalarında yaygınlaştırma çalışmalarını yürütmektedir.

- **Yerli Posta Sektörünü Geliştirme Projesi:** AR-GE'ye dayalı yerli posta sanayi sektörünü geliştirerek ve posta sektöründe ulusal ve uluslararası havayolu, denizyolu ve demiryolu posta hatlarını kurarak Avrupa-Asya-Afrika kıtaları arasında köprü konumumuzu pekiştirmek üzere gerekli düzenlemeler yapılacak ve posta sektörünü destekleyecek ve finansman ihtiyacını karşılayacak, kargo ve lojistik alanlarında hizmet veren kamu ve özel kuruluşların ortak olacağı, Post-Bank kurulacaktır.

5- DEĞERLENDİRME

Ülkemizde posta sektöründe kargo, koli ve ekspres posta hizmeti veren farklı tip ve ölçeklerde çok sayıda ulusal ve uluslararası aktör bulunmakta olup sektördeki en önemli Kuruluş PTT'dir. PTT 5584 sayılı Posta Kanunu kapsamında, özel işletmeciler ise 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu çerçevesinde, Ulaştırma Bakanlığından yetki belgesi almak suretiyle faaliyet göstermektedir.

Aynı sektörde faaliyet gösteren kuruluşların farklı mevzuata tabi olması işleyiş karmaşasına yol açmakta ve tüm sektör aktörlerini kapsayacak yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda Posta Hizmetleri Kanunu Tasarısı hazırlanmış ve tasarı 19/07/2010 tarihinde Bakanlar Kurulu'na sunulmuştur. Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle tüm posta sektörünün yasal alt yapısı oluşturularak düzenli işleyişi ve aynı zamanda denetlenmesi sağlanacaktır.

Posta hizmetlerinin kaliteli, sürekli, etkin rekabete dayalı esaslar çerçevesinde sunulmasını sağlamak, posta sektörünün serbestleştirilerek mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaflığı sağlanmış sektörde düzenleme ve denetimin gerçekleştirilmesi ve Kuruluşumuzun serbestleşmekte olan posta sektöründe eşit rekabet koşulları içerisinde hareket etmesini sağlamak amacıyla düzenlenen Posta Hizmetleri Kanun Tasarısı yasalaşma süreci tamamlanmamıştır.

Ülkemizin posta sektörüne ilişkin temel politikası; etkin ve rekabete dayalı bir posta sistemi oluşturularak sektörün toplumsal refaha katkısının en üst düzeye çıkartılması olmalıdır.

Posta sektörüne ilişkin düzenleme yaklaşımları esas itibarıyla evrensel hizmetlerin sunumunun garanti altına alınması ve alanı da belirlenerek evrensel hizmet sağlayıcısına tahsis edilmesidir. Bu amaçla evrensel hizmetlerin, tüm ülke genelinde belirlenmiş kalitede, erişilebilir fiyatlarla ve sürdürülebilir bir şekilde sağlanması zorunluluk arz etmektedir.

KAYNAKLAR:

- 1- Pazar Araştırması ve Analizi Projesi Dokümanları
- 2- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013 Bilgi ve İletişim Teknolojileri Özel İhtisas Komisyonu Posta Hizmetleri Alt Komisyon Raporu- Ankara 2007
- 3- T.C. PTT Genel Müdürlüğü İstatistikleri
- 4- Sektör Raporu 2010
- 5- Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi: Hedef 2023
- 6- <http://www.oxfordstrategicconsulting.com/G20postalreport2011-English-press-release.pdf>
- 7- http://ec.europa.eu/internal_market/post/doc/studies/2010-main-developments_en.pdf
- 8- <http://www.bddk.org.tr>
- 9- <http://www.bkm.com.tr>
- 10- <http://www.btk.gov.tr>
- 11- <http://tmme.biz/tmme/>
- 12- <http://www.upu.int/>